

U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Karla Podolky, JUDr. Marie Žiškové, JUDr. Romana Fialy, JUDr. Pavla Pavlíka a JUDr. Petra Příhody, rozhodl o návrhu **Okresního soudu v Jihlavě** na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Správou CHKO Žďárské vrchy, se sídlem ve Žďáře nad Sázavou, Brněnská 39**, za další účasti žalobkyně **Správy městských lesů Jihlava, s. r. o., IČ 60732105**, se sídlem v Jihlavě, Pod Rozhlednou 3447/8, zastoupené JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem v Brně, Lidická 57, a žalované **České republiky - Ministerstva životního prostředí**, se sídlem v Praze 10, Vršovická 65, o 5 916 973 Kč, vedené u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 3 C 67/2006,

t a k t o :

- I. **Příslušný** vydat rozhodnutí ve věci vedené u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 3 C 67/2006, o poskytnutí finanční náhrady podle § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., **je** soud v občanském soudním řízení.
- II. Rozhodnutí Správy Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy ze dne 8. března 2006, čj. 3915/05, a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy VII ze dne 31. května 2006, čj. 560/1105/06, **jsou nicotná**.

O d ů v o d n ě n í :

Podáním doručeným zvláštnímu senátu dne 19. února 2008 navrhl Okresní soud v Jihlavě, aby zvláštní senát rozhodl o kompetenčním sporu ve smyslu § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, mezi ním a Správou Chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy (dále jen „Správa CHKO Žďárské vrchy“), ve věci vedené u Okresního soudu v Jihlavě pod sp. zn. 3 C 67/2006.

Ze spisy vyplynuly tyto pro rozhodnutí významné skutečnosti.

Správa CHKO Žďárské vrchy rozhodnutím ze dne 8. března 2006, čj. 3915/05, neposkytla žalobkyni finanční náhradu za ztížení lesního hospodaření na pozemcích přírodní rezervace v Klučí na k.ú. Loučky u Jihlavy v kalendářním roce 2004, na základě ustanovení § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 5 916 973 Kč, která byla stanovena postupem podle vyhlášky č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

K odvolání žalobkyně bylo rozhodnutí Správy CHKO Žďárské vrchy potvrzeno rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ze dne 31. května 2006, čj. 560/1105/06.

Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně dne 28. dubna 2006 žalobu k Okresnímu soudu v Jihlavě, který usnesením ze dne 15. srpna 2007, čj. 3 C 67/2006 - 70, mimo jiné řízení zastavil s tím, že věc bude po právní moci usnesení postoupena Ministerstvu životního prostředí. K odvolání žalobkyně Krajský soud v Brně usnesením ze dne 26. října 2007, čj. 44 Co 327/2007 - 119, změnil usnesení soudu prvního stupně v napadených výrocích tak, že se řízení nezastavuje a věc se nepostupuje Ministerstvu životního prostředí. Odvolací soud dospěl k závěru, že rozhodnout o věci je v pravomoci soudů v občanském soudním řízení. Správa městských lesů Jihlava, s. r. o., se totiž žalobou domáhá zaplacení „náhrady“ újmy, která jí vznikla v důsledku omezení, vyplývajících ze zákona č. 114/1992 Sb., s tím, že je nájemcem a hospodářím na pozemku, zařazeného do Přírodní rezervace v Klučí. Hospodaření na něm podléhá omezením podle § 34 zákona č. 114/92 Sb., a jednak nařízení Okresního úřadu Jihlava č. 2/97 ze dne 15. května 1997. Zákon č. 114/1992 Sb. je bezesporu předpisem veřejného práva, jehož základním rysem je nerovné právní postavení účastníků právních vztahů. Neznamená to však, že veškeré právní vztahy (resp. nároky) je možno automaticky považovat za nároky či vztahy veřejnoprávní a vyloučit tak pravomoc soudu k rozhodování o těchto nárocích. Zákon č. 114/1992 Sb. přesně vymezuje ty orgány státu, které vykonávají státní správu na úseku ochrany přírody a krajiny (§ 75), zároveň vymezuje oblasti právních vztahů, kde je dána pravomoc těchto orgánů k rozhodování (§76 až 79; ve vztahu k správě chráněných krajinných oblastí je to § 78). Ustanovení obsahují výčet právních vztahů upravených tímto zákonem, o nichž jsou uvedené orgány, jako orgány státní správy oprávněny rozhodovat, ale rozhodování podle § 58 odst. 2 zákona neobsahují. Ani ze samotného ustanovení § 58 odst. 2 a 3 zákona č. 114/1992 Sb. nelze dovodit, že by orgánům ochrany přírody bylo svěřeno rozhodování o uplatněném nároku na nahrazení újmy, vzniklé v důsledku omezení podle tohoto zákona. Ustanovení pouze obecně upravuje podmínky, za nichž se náhrada poskytuje, lhůty k uplatnění a osobu povinnou k její výplatě. Z hlediska vnitřního uspořádání zákona č. 114/1992 Sb. je tedy zřejmé, že žalobce byl sice povinen podrobit se omezením, ať již ze zákona anebo ze správního aktu vyplývajících, avšak tato otázka není předmětem daného sporu. Subjektivní právo na náhradu újmy z tohoto „podrobení se“ vzniklé, již není autoritativním aktem omezeno: postavení účastníků tohoto právního vztahu se odvíjí od principu rovnosti a má povahu ryze soukromoprávní. Na tuto problematiku pak lze vztáhnout závěry učiněné v rozhodnutích Nejvyššího soudu ze dne 18. dubna 2002, sp. zn. 20 Cdo 2614/2000, nebo ze dne 24. dubna 2002, sp. zn. 25 Cdo 1211/2001. Krajský soud uzavřel, že vzhledem k tomu, že správní orgán již ve věci pravomocně rozhodl, je vyvolán (kladný) kompetenční spor ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 věta první zákona č. 131/2002 Sb., a proto zavázal soud prvního stupně postoupit věc k rozhodnutí zvláštnímu senátu.

Z důvodu opatrnosti podala ještě žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze jako soudu rozhodujícímu ve správním soudnictví, který ji však usnesením ze dne 25. srpna 2008, čj. 7 Ca 220/2006 - 51, odmítl podle § 46 odst. 12 s. ř. s., neboť věc patří podle jeho názoru do pravomoci soudu v občanském soudním řízení. Současně poskytl žalobkyni poučení o možnosti podání žaloby u věcně příslušného civilního soudu. Usnesení nabylo právní moci dne 29. srpna 2008.

Navrhovatel poté podal ke zvláštnímu senátu v úvodu zmíněný návrh. Uvádí v něm, že vychází z názoru, že pravomoc správního orgánu rozhodovat v předmětné věci není založena v žádném z ustanovení § 75 až 82 zákona č. 114/1992 Sb., a nedá se dovozovat ani ze samotného ustanovení § 58 téhož zákona, který zakládá při splnění stanovených podmínek nárok na náhradu újmy a stanoví subjekt, u něhož je třeba nárok uplatnit. Toto ustanovení však nezakládá pravomoc tohoto subjektu vydat o nároku rozhodnutí. Svůj názor opírá současně o právní závěry učiněné Nejvyšším soudem v usnesení sp. zn. 25 Cdo 1211/2001. Vázán právním názorem odvolacího soudu ze dne 26. října 2007, čj. 44 Co 327/2007 - 119, že k projednání nároku uplatněného žalobkyní je příslušný soud v občanském soudním řízení navrhuje, aby zvláštní senát rozhodl, že příslušným vydat rozhodnutí ve věci je soud v občanském soudním řízení, a současně vyslovil nicotnost rozhodnutí Správy CHKO Žďárské vrchy a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí.

Při řešení vzniklého sporu o věcnou příslušnost mezi správním orgánem a okresním soudem se zvláštní senát řídil následující úvahou.

Podstata kompetenčního sporu spočívá v posouzení, zda k rozhodnutí o žalobě proti rozhodnutí Správy CHKO Žďárské vrchy ve věci poskytnutí finanční náhrady podle § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., je dána pravomoc tohoto správního orgánu či soudu v občanském soudním řízení.

Zvláštní senát se v řešení dané otázky ztotožňuje s názorem Krajského soudu v Brně, pro stručnost odkazuje na výstižné odůvodnění obsažené v jeho rozhodnutí a dále uvádí:

Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Podle odst. 2 tohoto ustanovení jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon. Podle § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Jde-li o takový nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, soud řízení zastaví. Nespadá-li věc do pravomoci soudů nebo má-li předcházet jiné řízení, soud postoupí věc po právní moci usnesení o zastavení řízení příslušnému orgánu; právní účinky spojené s podáním žaloby (návrhu na zahájení řízení) zůstávají přitom zachovány (§ 104 odst. 1 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., pokud vlastníku zemědělské půdy nebo lesního pozemku nebo rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně užívá, vznikne nebo trvá v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté tohoto zákona včetně prováděcích právních předpisů, nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě újma, má nárok na její finanční náhradu. Finanční náhradu nelze poskytnout současně vlastníkově a nájemci téhož pozemku. Požadají-li o náhradu včas oba, poskytne se finanční náhrada pouze vlastníkově pozemku. Nárok na finanční náhradu náleží vlastníku zemědělské půdy nebo lesního pozemku, rybníka s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nebo nájemci, který tyto pozemky oprávněně

užívá, též v případě, že mu vznikne nebo trvá újma v důsledku omezení vyplývajícího z rozhodnutí, závazného stanoviska nebo souhlasu vydaného podle tohoto zákona.

Otázkou charakteru právních vztahů mezi vlastníky (eventuálně nájemci) lesa a orgánem státní správy se zabývala již dvě výše citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky. Jde o usnesení ze dne 18. dubna 2002, sp. zn. 20 Cdo 2614/2000 a usnesení ze dne 24. dubna 2002, sp. zn. 25 Cdo 1211/2001, která se zabývala podobnou problematikou a jejichž celá znění jsou uveřejněna na www.nsoud.cz. Stejně (jako krajský soud výše) se i zvláštní senát přiklonil k závěrům vyplývajícím z rozhodnutí Nejvyššího soudu s tím, že zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je veřejnoprávní normou, protože dává oprávnění státu zasahovat jednostrannými úkony do práv a povinností fyzických a právnických osob. Na druhé straně nárok vlastníka nebo nájemce na náhradu újmy, který mu vznikne v důsledku omezení vyplývajícího z části třetí až páté tohoto zákona, včetně prováděcích právních předpisů, nebo rozhodnutí vydaného na jejich základě, je svou povahou nárokem občanskoprávním. Rozhodování orgánu veřejné moci se totiž vztahuje především k regulaci hospodaření podle tohoto zákona, kdežto újmy, které případně z omezení hospodaření vzniknou vlastníkům či nájemcům mají charakter majetkový a účastníci tohoto právního vztahu jsou vůči sobě v rovnoprávném postavení.

Zvláštní senát proto z vyložených důvodů rozhodl, že příslušný vydat rozhodnutí ve věci žaloby na poskytnutí finanční náhrady podle § 58 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., je soud v občanském soudním řízení.

Podle ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, jestliže ten, kdo je stranou v kompetenčním sporu, vydal rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení a podle rozhodnutí zvláštního senátu není vydání takového rozhodnutí v jeho pravomoci, zvláštní senát současně vysloví nicotnost takového rozhodnutí. Dalším výrokem proto zvláštní senát vyslovil, že rozhodnutí Správy CHKO Žďárské vrchy ze dne 8. března 2006, čj. 3915/05, a rozhodnutí Ministerstva životního prostředí, odboru výkonu státní správy VII, ze dne 31. května 2006, čj. 560/1105/06, jsou nicotná, neboť z vyloženého plyne, že v projednávané věci nebylo v pravomoci žádného z uvedených správních orgánů vydání rozhodnutí ohledně poskytnutí finanční náhrady podle § 58 odst. 2 zák. č. 114/1992 Sb.

Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona č. 131/2002 Sb. závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Dále bude tedy Okresní soud v Jihlavě pokračovat v řízení o podané žalobě.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. února 2009

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu

